

A Közlekedési Múzeum 2008. évi tervének átfogó céljai és mutatói

A Közlekedési Múzeum új Alapító Okiratát 2007. január 1-i hatállyal – a fenntartó változásával egyidejűleg – az oktatási és kulturális miniszter jóváhagyta. Rendelkezik intézményünk új Szervezeti és Működési Szabályzattal is, amely 2008. január 1-én lépett hatályba. Az elmúlt évben az intézmény belső szabályzatait áttekintettük, és a szükséges módosításokat végrehajtottuk.

A tárgyévben folytatódik a Közlekedési Múzeum és az Országos Műszaki Múzeum integrációjának előkészítése külön ütemterv szerint.

Az új SzMSz-ben foglaltak szerint 2008-ban felállítjuk a Közlekedési Múzeum Tudományos Tanácsát. A Tanács személyi összetételére vonatkozó javaslatot elkészítjük, és előterjesztjük a fenntartónak.

Üzemszerű működés

Gyűjteménykezelés

A gyűjtemény-gyapartítás terén a 2007. évihez képest mindenképpen előre kell lépni. Ennek érdekében a tárgyi gyűjtemények vezetőinek intenzív gyűjtőmunkát kell folytatniuk az egyes gyűjteményi „fehér foltok” felszámolására, és felül kell vizsgálni a korábban elfogadott fejlesztési koncepciókat, mivel a közlekedési ágak infrastruktúrája napjainkban nagyon gyorsan változik. (Az eltűnő járművek, eszközök, berendezések gyűjtése a múzeum egyik legfontosabb feladata, ám – a Közlekedési Múzeum gyűjtőkori sajátosságai miatt – ez sok esetben lehetetlen vagy megoldhatatlan. Ilyenkor a veszélyeztetett emlékek minél alaposabb dokumentálását kell elvégezni.) A szerzeményezés szakmai megalapozottságának elősegítésére, szervezettebbé tételére, a szelektív gyűjteményfejlesztési elvek érvényre juttatása érdekében a Közlekedési Múzeumban is felállítjuk a Szerzeményezési Bizottságot.

A tárgyi gyűjtemények gyapartodását min. *100 tétellel* tervezzük.

A forrásgyűjtemények gyapartodása 2007-ben is jelentős volt, 2008-ban az aukciós lehetőségekkel is fokozottabban kívánunk élni.

Költségvetésünkben a korábbi évekkel összehasonlítva jelentősebb összeget különítettünk el műtárgyvásárlásra, de ettől függetlenül a gyűjtemények gyapartításában törekszünk a „pénzkímélő” megoldásokra is: a szakmai szervezetektől történő ajándékozáásra, hagyatékok begyűjtésére stb.

Leltározás

A 2008. évi gyapartodás teljes körű tudományos feldolgozása.

Ezen kívül *be kell fejezni* a 2002. óta leltárkönyvben szereplő tételek hasonló jellegű feldolgozását is. A leltározási és selejtezési tevékenység a revíziós terv végrehajtásával párhuzamosan folyik.

Revízió

2008. év folyamán az intézményi integrációval kapcsolatos gyűjtemény-értékelési munka az egyik legfontosabb, a Múzeum összes gyűjteményére vonatkozó szakfeladat. Ezzel párhuzamosan kell előkészíteni a gyűjtemények feldolgozásának digitalizálását és a gyűjteményi revíziót is.

Kiemelt feladat: a hajózás-történeti és a fogatolt járműgyűjteményben be kell fejezni és le kell zárni a korábban megkezdett, átfogó revíziót.

Kutatószolgálat

Az Archívum és Adattár kutatóhely, belső és külső kutatók rendszeresen látogatják, a kutatószolgálatot folyamatosan ellátjuk. Az iratanyag gyűjteményekben a kutató a katalógusok, alapleltárak, jegyzékek, repertóriumok, és a már meglévő számítógépes nyilvántartás (iratjegyzékek, fotók stb.) segítségével tájékozódhat.

Tovább folytatjuk a digitális nyilvántartási fotók készítését (*a tervszám 1800 db.*).

A látogatók magas színvonalú kiszolgálása

A látogatók több és pontosabb információval való ellátása érdekében prospektusok és különféle eligazító kiadványok készítését tervezzük az állandó kiállításokról, és minden időszaki kiállításról.

Az egyes műtárgyakhoz tartozó információs táblákat folyamatosan karban tartjuk, pótoljuk a hiányzókat, anyagi lehetőségeink függvényében angol nyelven is elkészítjük a feliratokat.

Törekszünk az írott és elektronikus sajtóban való fokozottabb megjelenésre, a honlap tartalmi és esztétikai fejlesztésére.

Fokozottabban bevonjuk a tájékoztatásba a főporta felett elhelyezett monitor falat.

A 194/2000.(XI.24.) Kormányrendelet 2008. január 1-én hatályba lépett módosításának megfelelően biztosítjuk az előre bejelentett iskolás csoportoknak és a jogszabály szerinti többi jogosultnak az ingyenes, illetve kedvezményes múzeumlátogatási lehetőséget. Minden hónap első szombatját jelöltük ingyenes látogatási nappá.

Kiemelt feladatnak tekintjük a Társadalmi Megújulás Program, ezen belül a Múzeumok Mindenkinek Program, továbbá a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program által kínált lehetőségek kihasználását.

A múzeum teljes körű megújítása céljából részt veszünk „A turisztikai vonzerő- és termékfejlesztés előmozdítása” ROP pályázaton.

Infrastruktúra

Közönségforgalmi terek átlag téli hőmérséklete 17-19 fok, nyári 22-26 fok;

A klímarendszer a kiállítási terekben részlegesen biztosított.

A napi takarítás, rendezvényeken ügyelet szintén biztosított.

A 2008. évi állományvédelmi terv tartalmazza az infrastruktúra javításával kapcsolatos összes szükséges és indokolt, forrással is biztosítható intézkedést. Részt kívánunk venni a Múzeumi Állományvédelmi Program pályázatán is.

Épületfelújítás

A Tatai utcai épületek (ötemeletes főépület és a pavilonsor) műszaki állapotát felmértük, a felújítás egyes fázisait fontossági sorrendben ütemeztük, és már benyújtottuk az OKM illetékes fősztályához támogatási igényünket.

Hozzáférés

Látogatószám (főépület és a Repüléstörténeti és Űrhajózási Állandó Kiállítás):
minimum 220 ezer fő.

Ez a szám mintegy 100 ezer fővel bővül a különféle külső (pl. HUNGEXPO-s) rendezvényeken való részvételünkkel és a vándorkiállítások látogatóival.

A gyűjtemények digitális, internetes hozzáférhetősége

Jelenleg a Múzeumban nincs használatban olyan digitális gyűjtemény-feldolgozó rendszer, amely alkalmas volna a keresések gyorsítására és a távoli elérés biztosítására.

2007-ben megkezdtuk az előkészületeit, 2008-ban pedig megteremtjük a feltételeit a digitális feldolgozás megkezdésének. (Deklarált cél a digitális feldolgozás 2009. januári „hivatalos” megkezdése.) Ehhez az év során a munka elvégzésére alkalmas szakembereket kellene felvennünk, és megteremteni a munka tárgyi és egyéb szellemi feltételeit (a feldolgozó szakemberek képzése, a feldolgozás begyakorlása „nem hivatalos” digitális nyilvántartással a 2007-2008. évi gyarapításokkal stb.). A feladat elvégzésére Intézményünk kész tervvel rendelkezik, mely az integrációs előkészítő jelentés része, azonban a váratlan költségvetési megvonás miatt az előkészületeket átmenetileg le kellett állítanunk.

A Múzeum könyvtárának állománya a dr.Lib elektronikus nyilvántartó programmal feldolgozott, és így a VIXEN Kft. integrált könyvtári rendszeréhez kapcsolódik. A könyvállomány 70 %-a digitálisan feldolgozott, és az új szerzeményekkel folyamatosan naprakész. 2008-ban állományunk számbavétele és integrációs felmérése folyik.

Múzeumunk 2008-ban XV. évkönyvét tervezi kiadni (hagyományos formájában). Ugyanakkor előkészítjük 2009. évi megjelentetésre az eddig megjelent 15 kötet együttes digitális kiadását (a legkorszerűbb keresővel). Meg kívánjuk indítani a különféle forrásgyűjteményi szakanyagok repertórium sorozatát.

Múzeumunk tudományos eredményei (az új gyarapítások feldolgozása és ismertetése, a kutatások alapján írott „rövid közlések”, előadások szerkesztett szövegei) 2008-tól a Múzeum honlapján is megjelennek. Ezzel a tudományos eredmények elektronikus keresőkkel történő hozzáférését és használatát tesszük lehetővé a széles nagyközönség számára.

Komplexitás

A Közlekedési Múzeum 2008. évi kiállítási programjában jól illeszkednek egymáshoz a tudományos eredményeket bemutató, népszerűsítő és közönségvonzó kiállítások.

Részt veszünk a Reneszánsz Év – 2008. programjában: áprilistól közönségprogramokkal vezetjük fel a reneszánsz kor technikatörténeti újdonságait felelevenítő kiállításunkat. Ezt a „reneszánsz” kiállításunkat megszokott időszak kiállítóterünkben és a fölötté elhelyezkedő állandó kiállítási térben rendezzük meg. Tervezett látogatószámunk 60 ezer fő (2008-ban).

A bemutatónk két szinten történő elhelyezése teremt majd alkalmat az állandó kiállítási rész 2009. évi megújítására.

2008-ban a hajózástörténeti állandó kiállítás felújításának II. üteme készül.

Fontos számunkra az ipari szak-és egyéb kiállításokon, expókon stb. való részvétel, így pl. az Oldtimer Expo és Autózás 2008 kiállítás, ahol egyedül mutatunk be történeti közlekedési eszközöket. Mindkét kiállítás jó alkalom a Múzeumnak egy sajátos közönség számára történő megmutatkozásra. Tervezett látogatószámunk itt 30 ezer fő.
(Továbbiak a részletes szakmai tervben.)

Vándorkiállítások

2008-ban négy vidéki városban (és talán két határon túli helyszínen) mutatjuk be a közönségnek a „150 éves a Tiszavidéki Vasút” c. vándorkiállításunkat. Ez a kiállítás a Tiszántúlon lakóknak adja a vidék 19. századi gyors fejlődésének történeti magyarázatát. Tervezett látogatószámunk ezeken a helyszíneken összesen 40 ezer fő. Tervezzük az „50 éves az űrkorszak” c. kiállítás vándoroltatását is.

Időszaki kiállítások

2008. őszén ünnepeljük a Galamb József tervei alapján készült legendás Ford-T autó centenáriumát. Az alkalomból Múzeumunk kiállítást készít (a magyarországi Ford-képvisellel közösen). Erre a kiállításunkra 20 ezer látogatót várunk. A kiállítást – tekintettel az egykori jármű műszaki újdonságaira - a műszaki közép- és felsőoktatási intézményekkel együttműködve, az oktatási programjukban történő minél jobb hasznosíthatóság szándékával készítjük el, egyébként csatlakozva a BMGE által szervezett nemzetközi konferenciához. További tervünk: a járműgyártás hungaricumjának számító „Ikarusz” történeti kiállítása, a Magyar Vasúttörténeti Parkkal közösen a Orient Expressz 125 éves jubileumi kiállítása, híres vasúti fotográfiák stb.

A kiállítás–múzeumpedagógia–programrendszer egysége:

Az országos Reneszánsz Év programjához nagyszabású kiállítással kapcsolódunk 2008. őszén, melyet az Országos Műszaki Múzeummal közösen szervezünk.

A múzeumpedagógiai programok szorosan kapcsolódnak a kiállításokhoz, és 2008-ban kor- és célcsoporton szinten szervezzük és újítjuk meg korábbi kínálatunkat.

A múzeum saját szervezésű programja a családi vasárnap, várható létszám 5500 fő

Részt veszünk központi szervezésű programokon:

Múzeumok Majálisa 3000 fő

Múzeumok Éjszakája 7000 fő

Sziget fesztivál 2800 fő

Magas színvonalú állományvédelmi munka: preventív konzerválás

A preventív konzerválás célja - többek között - a megfelelő műtárgykörnyezet kialakítása a műtárgyak állapotromlásának megelőzése érdekében.

2007. végén felmérés készített a Restaurátor Csoport az állományvédelem helyzetéről, illetve a preventív konzerválás színvonaláról. Az összegzés rendkívül kritikus állapotot rögzített az un. régi raktárépületekben, ahol a műtárgy-környezet javító klimatikus berendezések, mint fentebb jeleztük, – elsősorban a raktárak rossz műszaki állapota miatt - nincsenek használatban.

A múzeum tárgyi gyűjteményi raktárainak többsége jelenleg nem klimatizált, azaz a hőmérséklet és páratartalom nem szabályozható. A hőmérséklet és a páratartalom ezért az év folyamán szélsőséges értékek között ingadozik, ami különböző mértékben károsítja a műtárgyakat, már a járműveket is. A raktárak közül a régi raktárak fűtetlenek, az új raktár belső területe fűtött, a külső része nem fűtött, a főépület raktárai fűtöttek.

Egyetlen raktárban sincsen elhelyezve szárító- ill. párasító berendezés és/vagy légkondicionáló. A raktárak egyike sem pormentes a szigetelés hiánya vagy állagromlása miatt. A tároló rendszerek elavultak, ezért takarításuk rendkívül körülményes.

Az ablakokkal rendelkező raktárakban a fény- és UV sugárzás elleni védekezés csak részlegesen megoldott.

Az új raktárépületben az archívumi raktárterek többsége már korszerűnek mondható.

Az ideális műtárgykörnyezet kialakítása saját forrásból és NKA pályázatok segítségével megkezdődött pl. a textilraktárban, azonban ettől függetlenül 2008-ban „akció” keretében a helyzet alapszintű, saját erőből is megvalósítható javítását kívánjuk elérni. (Továbbá a pályázati források igénybe vételét is tervezzük.)

Az állományvédelem terén a stratégiai tervezés (külső-belső térkialakítás, épületfelújítás, új raktárszárnyak építése és korszerű laboratóriumok stb.) az integráció részeként indul meg.

A restaurálás tervszáma 420 db.

Otthonosság

A vendégfogadó tér és az ajándékbolt jól kialakított, változtatást nem tervezünk. Anyagi lehetőségunktől függően, illetve pályázati forrásból tervezzük az épületen belüli információs eszközök bővítését.

Kávézó a múzeum fogadóterében található.

A mozgáskorlátozott látogatók számára: rámpa a főbejáratnál, továbbá van egy mozgássérült emelő az új épületben. A Petőfi Csarnokban lift van. A látogatóknak biztosított illemhelyek száma 4, továbbá 1 van a mozgáskorlátozottak számára is. Pihenőszoba és pelenkázó áll a kisgyermekes családok rendelkezésére. Értékmegőrző tárolókat 2007-ben állítottunk be.

Bankkártyával való fizetés biztosított a múzeumi boltban.

Üdülési csekket nem fogadunk el.

Országos célfeladatok gondozása

A Közlekedési Múzeum számára igen fontos tanulságokkal szolgált a 2007-es év a közlekedési ingatlan és ingó emlékek védelmével kapcsolatosan. A Nyugati pályaudvar területén megkezdett (majd leállított) munkálatok során nagyon fontos műszaki emlékek kerültek veszélybe, ill. semmisültek meg. Ezért a Közlekedési Múzeum számára is nagyon fontos, hogy részt vállaljon – az OMM-mel közösen - a kulturális örökség műszaki-

technikatörténeti részének védelmében, az ezzel kapcsolatos elmélet kidolgozásában és a gyakorlati feladatok összefogásában, illetve megoldásában.

A Közlekedési Múzeum a műszaki műtárgy-restaurálás és modell-építés elméletének speciális kidolgozásában, valamint gyakorlati alkalmazásában hagyományosan élen jár, ennek a munkának a magyarországi vezető képviselője.

Ezért az integráció keretében tervezett műszaki műtárgyvédelem kompetencia-központ megalapozását 2008-ban megkezdjük.

A fentiekben már jeleztük, hogy a Múzeumi Állományvédelmi Programban részt kívánunk venni.

Intézményünk részt vesz az országos elektronikus műtárgy-adatbázis megteremtését célzó, EU-forrásokból megvalósuló gyűjtemény-digitalizálási munka tervezésében és vélhetően megvalósításának szakmai irányításában is, a történeti muzeológiai, továbbá műszaki muzeológiai területen.

A gazdálkodás átfogó adatai

Működtetés

Működtetés személyi: 113,4 MFt

Járulék összesen: 36,9 MFt

Működtetés dologi: 69,8 MFt

Költség összesen: 220,1MFt

Rendszeres szakmai feladatok

Személyi: 142,7 MFt

Járulék: 45,7 MFt

Dologi: 10,4 MFt

Költség összesen: 198,8 MFt

Programfinanszírozott és kiegészítő feladatok

Személyi: 8,5 MFt

Járulék: 2,4 MFt

Dologi: 5,0 MFt

Költség összesen: 15,9MFt

Intézményi beruházási kiadások: 2,0 MFt

Felújítás: 10,0 MFt

A szakmai tervvel összhangban a fejlesztés az alábbi területre koncentrál:

Pl.

- Digitalizációs munka bővítésének feltételei (1,0 MFt)
- Épület-, raktárbővítés és felszerelés (bútorok és egyéb berendezések, párasítók stb.) – 1,0 MFt
- A Tatai utcai múzeumépület nyílászáróinak felújítása: 10,0 MFt

Bevételek

- állandó kiállítások várható jegybevétele: 32,0 MFt
 - időszaki kiállítások várható jegybevétele: 2,0 MFt
- Jegybevétel összesen: 34,0 MFt
Pályázat útján elnyerni szándékozott bevételek: 21,0 MFt
Egyéb bevételek: 40,1MFt
Bevétel összesen: 95,1 MFt
Működési támogatás: 351,8 MFt
Felhalmozási és egyéb támogatás: 12,0 MFt

Kockázatok

- A terv a megjelölt költségek alapján realizálható, a hozzá biztosított állami támogatás és a vállalt saját bevétel mellett **a működtetés és a rendszeres szakmai munka megvalósítható, a teljesítménymutatók tarthatók.**

A saját bevételek csökkenése esetén:

A rendszeres szakmai feladatok munkaterv szerinti teljes körű ellátásában: a ráfordítás bizonytalan, a meghiúsulás várható mértéke 25 %.

- műtárgyvásárlás
- preventív állományvédelmi program
- kiadványok

Alternatív megoldások:

- a működtetési kiadások racionalizálása, csökkentése
- költségkímélőbb megoldások választása.

- **A fejlesztési-beruházási költségek elmaradása a múzeumi munka stratégiai területeit érinti** kedvezőtlenül: állományvédelem, informatikai, digitalizálási program, látogatóbarát múzeumi környezet, stb.

Budapest, 2008. 02. 22.

Kóczyánné dr. Szentpéteri Erzsébet
főigazgató